

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

**Збірник матеріалів
II –ї Всеукраїнської
науково-методичної конференції**

08 - 10 квітня 2020 року, м. Одеса

У збірнику опубліковано матеріали II-Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти», яка проходила 08 - 10 квітня 2020 року на базі Одеської національної академії харчових технологій.

Для педагогічних та науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, усіх, хто цікавиться питаннями забезпечення якості вищої освіти.

Рекомендовано до друку Оргкомітетом конференції

Редакційна колегія:

Єгоров Б.В.

- ректор Одеської національної академії харчових технологій,
д. т. н., професор (голова редакційної колегії)

Трішин Ф.А.

- проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи,
к. т. н., доцент (заступник голови редакційної колегії)

Дец Н.О.

- начальник навчального відділу, к.т.н., доцент

Корнієнко Ю.К.

- директор центру дистанційного навчання, к. ф.-м. н., доцент

Кручек О.А.

- начальник відділу контролю якості та сертифікації,
к. т. н., доцент

**Мураховський
В.Г.**

- директор Навчально-методичного центру забезпечення
якості вищої освіти, к. ф.-м. н., доцент

Сярова А.С.

- методист Навчально-методичного центру забезпечення
якості вищої освіти

**Оргкомітет II-Всеукраїнської науково-методичної конференції
«Забезпечення якості вищої освіти» може не поділяти думку учасників.
Відповідальність за зміст і достовірність поданого матеріалу несуть
учасники.**

мотивації навчання і праці, інтеграції і індивідуалізації в навчанні), програмно-цільовим налаштуванням таких компонентів системи навчання, як ціль, зміст, методи навчання, діяльність педагогів і студентів, відповідно до вимог принципу професійної спрямованості, орієнтації системи навчання курсу на безперервне і цілісне становлення та саморозвиток особистості майбутнього фахівця в галузі застосування нових інформаційних технологій.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У СФЕРІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19 В УКРАЇНІ

В.Р. Шишлюк

У зв'язку з підвищеним ризиком зараження вірусом SARS-CoV-2 та подальшими випадками захворювання на COVID-19 в Україні 11 березня 2020 р. Кабінетом Міністрів України прийнято постанову № 211 «Про запобігання поширення на території України коронавірусу COVID-19» та запроваджено профілактичні заходи для запобігання поширенню цього вірусу, і тим самим знизити ризик епідемії.

На виконання зазначеного рішення уряду Міністерством освіти і науки України видано наказ № 406 від 16.03.2020, яким зобов'язано керівників установ освіти і закладів дошкільної, загальної середньої, позашкільної, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої та післядипломної освіти на період карантину забезпечити виконання освітніх програм закладів освіти, зокрема шляхом організації освітнього процесу із використанням технологій дистанційного навчання, що не передбачає відвідування закладів освіти її здобувачами, та у виняткових випадках шляхом ущільнення графіку освітнього процесу, а також виконання працівниками закладів освіти з іншої роботи (організаційно-педагогічної, методичної, наукової тощо) (крім закладів дошкільної, позашкільної освіти та установ освіти) (п. 2).

Слід зазначити, що за період незалежності України така ситуація, коли в умовах епідемії більшість закладів вищої освіти під час призупинення дидактичних занять змушені приймати рішення у галузі запровадження дистанційної освіти, виникла вперше, тому вітчизняна система вищої освіти виявилась певним чином не готовою до зміни форм і методів навчання.

Згідно ст. 49 Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII особа має право здобувати вищу освіту в різних формах або поєднувати їх. Основними формами здобуття вищої освіти є: інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева); дуальна.

Дистанційна форма здобуття освіти - це індивідуалізований процес здобуття освіти, що відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу в спеціалізованому

середовищі, що функціонує на основі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

Наказом Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 № 466 затверджено Положення про дистанційне навчання, яким передбачено, що дистанційне навчання реалізовується шляхом застосування дистанційної форми як окремої форми навчання; використання технологій дистанційного навчання для забезпечення навчання в різних формах (п. 2.1).

Таким чином, можна стверджувати, що в Україні на даний час на законодавчому рівні в достатній мірі врегульовані питання, пов'язані із здійсненням дистанційного навчання.

Академічне дистанційне навчання впродовж багатьох років впроваджується в українських університетах. Незважаючи на відсутність системних рішень, значна кількість академічних центрів в Україні вже мала свій перший досвід у галузі дистанційної (електронної) освіти. Не потрібно нікого переконувати у цінностях та перевагах дистанційного навчання, що збагачує традиційні форми навчання. Роль дистанційної освіти зростає як у галузі додаткової освіти, так і в організації курсів і цілих досліджень. Тому дистанційне навчання стає невід'ємним елементом процесу навчання та віртуалізації університету.

Все це свідчить про те, що ми вступаємо у фазу зрілого розвитку академічного дистанційного навчання в Україні. Водночас, Положення про дистанційне навчання, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 № 466 не в повній мірі врегульовує питання, що стосуються, зокрема, організації дистанційного навчання; вимог до навчальних матеріалів для студентів; прав та обов'язків студентів та викладачів; обліку навчального навантаження викладачів; комунікації студентів та викладача в процесі вивчення навчальної дисципліни засобами дистанційного навчання; критеріїв оцінки результатів навчання.

На нашу думку, саме на заклад вищої освіти повинен покладатись обов'язок забезпечення учасників освітнього процесу технічними засобами дистанційного навчання. Зокрема, заклад вищої освіти може створити та впровадити власний ресурс для підтримки дистанційного навчання студентів або дозволити викладачам використовувати технологічну інфраструктуру та інструменти інших закладів вищої освіти чи сервісів для дистанційного навчання такі як Google Classroom, Zoom, Classdojo, Ding talk та ін.

Що стосується вимог до навчальних матеріалів для студентів, то в даному випадку заклад вищої освіти повинен забезпечити підготовку дидактичних матеріалів, необхідних для процесу дистанційного навчання. Викладач або особа, яка проводить заняття, повинна здійснювати підготовку та надавати навчальні матеріали в цифровій формі. У закладі вищої освіти повинні бути розроблені та впроваджені процедури, що дозволяють контролювати якість навчальних матеріалів та їх доступність, а також виявляти небажані явища в процесі дистанційного навчання. На заклад вищої освіти слід покласти

відповідальність за відповідність навчальних матеріалів для дистанційної освіти вимогам чинного законодавства, зокрема, авторського права, захисту персональних даних, а також забезпечення законного та вільного доступу до цього інструменту для всіх учасників освітнього процесу.

Серед прав та обов'язків студентів у процесі дистанційного навчання слід на нормативному рівні закріпити та гарантувати наступні: право на повну інформацію про хід процесу дистанційного навчання; право на отримання технічної підтримки щодо роботи системи дистанційного навчання; обов'язок студента регулярно брати участь у дистанційних формах роботи на умовах, визначених викладачем, відповідно до правил встановлених закладом вищої освіти; обов'язок виконувати всі завдання, визначені викладачем. При цьому, якщо студент відсутній у синхронних формах навчання, він повинен мати доступ до навчального матеріалу в режимі офлайн та, за погодженням з викладачем, обирати іншу форму здійснення певного виду навчальної діяльності.

Щодо прав та обов'язків викладачів, то на викладача повинен покладатись обов'язок підготувати відповідні навчальні матеріали, розробити та зробити доступним для всіх студентів точний опис передбачених результатів навчання та методи їх перевірки, надати студентам точний план роботи. У разі повного переходу до процесу дистанційного навчання викладач навчальної дисципліни зобов'язаний підготувати навчально-методичні матеріали, що забезпечують навантаження кожного студента, що відповідає кількості годин, відведених у плані та навчальній програмі.

Викладач зобов'язаний регулярно контролювати та документувати хід навчання студентів. Документація повинна підтверджувати регулярність контактів та взаємодії зі студентами.

При цьому слід передбачити також право викладача на самостійний вибір засобів, за допомогою яких забезпечується дистанційне навчання студентів. Викладачам слід забезпечити підтримку в сфері впровадження методів, інструментів та прийомів дистанційного навчання на засадах, визначених закладом вищої освіти.

Викладач навчальної дисципліни повинен забезпечити студентам зворотній зв'язок щодо питань, які стосуються їхнього навчального прогресу. Платформа електронного навчання закладу вищої освіти або інший подібний інструмент повинен бути обов'язково призначений для зберігання відгуків про прогрес навчання. Усі заходи, пов'язані з моніторингом навчання студентів та наданням зворотного зв'язку, повинні реєструватися на платформі дистанційного навчання або за допомогою іншого сервісу, який використовує викладач.

Вважаємо, що викладач зобов'язаний визначити методи та критерії для перевірки результатів дистанційного навчання. Якщо правилами, що діють в закладів вищої освіти, не передбачено критеріїв перевірки та оцінки результатів дистанційного навчання, то така перевірка та оцінювання слід здійснювати на

підставі індивідуального рішення викладача у формі усного чи письмового кредиту або з використанням певних ІТ-інструментів.

Таким чином, дистанційна освіта дає можливість навчання з використанням сучасних досягнень у галузі мультимедійних технологій, завдяки яким студент має можливість обирати час та місце навчання та індивідуально коригувати темп навчання. Тому, можна стверджувати, що форма здобуття освіти, вільна від часових та просторових обмежень.

На сьогодні перед системою вищої освіти в Україні постала потреба у розробці якісного вільного освітнього простору, зокрема, з використанням інформаційних технологій. За умови вирішення наведених проблем стане можливим запровадження ефективного дистанційного навчання, що дозволить розкрити потенціал студента.

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК СУЧАСНА ФОРМА НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ

І.О. Кустов, А.О. Донець, Ю.Я. Кузьменко

Останніми роками в світі відбуваються тенденції щодо розширення можливостей навчання студентів. З розвитком можливостей та розширення доступу у людства до мережі Internet у викладачів з'являється можливість проводити консультування студентів у більш дистанційній формі. До основних переваг дистанційного навчання можна віднести можливості для навчання студентів заочної форми, які живуть та працюють далеко від закладу освіти, можливість проведення консультування студентів у періоди канікул, карантинів, економія ресурсів тощо. Окрім цього саме при дистанційному навчанні студент у будь-який час має доступ до навчального матеріалу та відповідно його вивчення у зручний для нього час.

Першими способами дистанційного розповсюдження навчального матеріалу можна назвати сервіси електронної пошти та файлові архіви. Однак дані сервіси не є спеціалізованими і в першу чергу орієнтовані на обмін інформацією та не включають у свої можливості необхідні для здійснення навчального процесу компоненти. Враховуючи що до складу навчального процесу входять лекційні, практичні, лабораторні заняття тощо здійснення взаємодії між викладачем та студентом за допомогою зазначених сервісів практично не є можливим. Окрім цього навчальний процес передбачає здійснення форм контролю засвоєння студентом викладеного матеріалу та виконання поставлених завдань.

Розвиток комп'ютерних технологій та можливостей програмування стали результатом появи спеціалізованих платформ та сервісів за допомогою яких з'явилася повноцінна можливість проводити дистанційне навчання з урахуванням особливостей усіх складових навчального процесу. За допомогою цих платформ студенти мають можливість дистанційно проходити навчання у

**ПЕРЕЛІК ЗВО УКРАЇНИ, ЩО ВЗЯЛИ УЧАСТЬ
У II-ВСЕУКРАЇНСЬКІЙ НАУКОВО-МЕТОДИЧНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ**

1. Академія рекреаційних технологій і права, м. Луцьк
2. Бахмутський коледж мистецтв ім. І. Карабиця, м. Бахмут
3. Вищий навчальний комунальний заклад Львівської обласної ради «Львівська медична академія ім. А. Крупинського», м. Львів
4. Вінницький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету, м. Вінниця
5. Горлівський інститут іноземних мов Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет, м. Бахмут
6. Державний заклад «Запорізька медична академія післядипломної освіти Міністерства охорони здоров'я України», м. Запоріжжя
7. ДЗ «Луганський національний університет ім. Т. Шевченка», м. Старобільськ
8. Донецький національний медичний університет, м. Краматорськ
9. Донецький національний медичний університет, м. Кропивницький
10. Донецький національний медичний університет, м. Лиман
11. Донецький національний медичний університет, м. Маріуполь
12. Житомирський торговельно-економічний коледж Київського національного торговельно-економічного університету, м. Житомир
13. Запорізький державний медичний університет, м. Запоріжжя
14. Івано-Франківський національний медичний університет, м. Івано-Франківськ
15. Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, м. Івано-Франківськ
16. Київський національний торговельно-економічний університет, м. Київ
17. Київський національний університет технологій та дизайну, м. Київ
18. Кременчуцький льотний коледж Харківського національного університету внутрішніх справ, м. Кременчук
19. Луцький національний технічний університет, м. Луцьк
20. Маріупольський державний університет, м. Маріуполь
21. Миколаївський коледж Вищого навчального закладу «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна», м. Миколаїв
22. Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ
23. Національний університет оборони України ім. І. Черняховського, м. Київ
24. Національний університет харчових технологій, м. Київ
25. Національний фармацевтичний університет, м. Харків
26. Одеська державна академія технічного регулювання та якості, м. Одеса
27. Одеський національний політехнічний університет, м. Одеса
28. Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова (ОНУ), м. Одеса

- 29.**Полтавський національний педагогічний університет ім. В.Г. Короленка, м. Полтава
- 30.**Східноукраїнський Національний університет ім. В. Даля, м. Сєверодонецьк
- 31.**Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка, м. Тернопіль
- 32.**Українська інженерно-педагогічна академія, м. Харків
- 33.**Українська медична стоматологічна академія, м. Полтава
- 34.**Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини, м. Умань
- 35.**Харківська медична академія післядипломної освіти, м. Харків
- 36.**Харківський національний медичний університет, м. Харків
- 37.**Центральноукраїнський державний педагогічний університет ім. В. Винниченка, м. Кропивницький

Форми організації самостійної роботи студентів з дисципліни «Інформаційні системи і технології обліку»	
Г.Б. Пчелянська, Т.Д. Маркова	455
Науковий гурток як один із методів самостійної роботи студентів	
К.В. Стасюкова, Л.М. Головаченко	457
Проблеми впровадження дистанційної освіти	
О.В. Тарасова	458
Індивідуальне навчально-дослідне завдання як вид позааудиторної самостійної роботи студента	
О.О. Євтушевська	460
Особливості впровадження технологій дистанційного навчання у ВНЗ	
К.І. Оксенюк	461
WEB-QUEST як форма самостійної роботи здобувача	
Н.О. Дец, Л.О. Ланженко, Д.В. Дец	463
Компоненти електронного навчально-методичного комплексу навчальної дисципліни	
В.Ю. Габрусєв, С.В. Мартинюк	464
Електронні засоби навчання	
Г.І. Шатковська, С.І. Літвинчук	467
Особливості проведення зимового дистанційного модуля 2019-2020 н. р.	
Ф.А. Трішин, Ю.К. Корнієнко	469
Перспективи використання математичного моделювання при запровадженні дистанційного навчання у технологічних ЗВО	
Н.А. Ткаченко, О.П. Чагаровський, Т.Є. Шарахматова	474
Методика вивчення студентами курсу «Комп'ютерне моделювання і проектування процесів газотурбінних і компресорних установок»	
В.О. Буданов	476
Особливості використання засобів дистанційного навчання у сфері вищої освіти в умовах пандемії COVID-19 в Україні	
В.Р. Шишлюк	478
Дистанційне навчання як сучасна форма навчання студентів	
І.О. Кустов, А.О. Донець, Ю.Я. Кузьменко	481
Методологія індивідуальних розрахунково - аналітичних завдань, як вагомих складових самостійної роботи студентів	
В.І. Мілованов, В.М. Ярошенко	482
Підвищення якості знань - самостійна робота студентів	
А.С. Паламарчук, С.Д. Патюков, Н.Г. Азарова	485
ВЕБ-інструменти для ефективно організації дистанційного навчання в умовах надзвичайних ситуацій	
А.Д. Солецька	487
Основи організації дистанційного навчання впрофесійній підготовці випускників ВИПУ	
О.В. Дорошенко, Ю.І. Дем'яненко	490
Особливості організації самостійної роботи студентів при вивченні Економічної теорії	
О.О. Криницька, Т.І. Ткачук	492